

Verksamhetsplan 2024–2026

FDUV är en nationell människorätts- och intresseorganisation som arbetar för att svenskspråkiga personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning och deras anhöriga ska få en jämlik ställning i samhället och service och stöd på sitt modersmål. FDUV arbetar också för andra personer som kan dra nytta av den service vi erbjuder. Vi ordnar även verksamhet för våra målgrupper och har en del serviceproduktion. Vår verksamhet är ofta ett komplement till de offentliga tjänsterna och i många fall är vi den enda aktören som erbjuder den här typen av verksamhet på svenska i Finland.

De tre följande åren innebär stora förändringar för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga. Kårkulla samkommun har avvecklats och organiseringsansvaret för specialomsorg på svenska har övergått till sju tvåspråkiga välfärdsområden och Helsingfors stad. Övergången har inte varit smärtfri och FDUV påverkar aktivt för att samarbetet kring tjänster för svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning förbättras. FDUV:s olika verksamheter kommer att satsa på att skapa nya kontakter och nätverk i och mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena.

Därtill planerar regeringen skjuta upp den redan godkända lagen om funktionshinderservice och se över dess tillämpningsområde. FDUV bevakar lagstiftningsprocessen och verkar för att den nya lagen ska träda i kraft så fort som möjligt och inte försämrats. Viktiga stödformer som måste utvecklas är personlig assistans, stöd i att fatta beslut och särskilt stöd för delaktighet.

Påverkansarbete

FDUV vill fungera som opinionsbildare och sprida information i dialog med målgrupperna kring lagstiftning och tjänster för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Vi skriver utlåtanden och andra ställningstaganden. Förbundets mål är att aktivt delta i samhällsdebatten och vara synligt i medier och på andra plattformar. För att påverka lagstiftning och tjänster är det också viktigt att vara i direkt kontakt med politiker och tjänstemän.

Påverkansarbetet stödjer sig på förbundets politiska program för den kommande treårsperioden. Inom de närmaste åren kommer tyngdpunkten att vara på

- Integreringen och utvecklingen av social- och hälsovården och välfärdsområdenas tjänster.
- Ikraftträdandet och uppföljningen av en ny lag om funktionshinderservice.

Andra viktiga reformer är socialskyddsreformen, lagen om stöd för självbestämmande och lagstiftningen om klientavgifter inom social- och hälsovård.

FDUV ansöker om STEA-projektet *Funktionsrätt i praktiken* för att stärka uppföljningen av vårdreformen och för att utveckla servicetagarråd i regionerna. Vi informerar fältet om ny lagstiftning och förklarar vilka konsekvenser lagändringar för med sig. Därtill arrangerar vi seminarier och föreläsningar som berör stöd och tjänster för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga samt kring olika etiska frågor. Vi erbjuder också individuell rådgivning kring rättigheter, service och stöd.

En intressepolitisk arbetsgrupp fortsätter att verka inom förbundet för att dryfta och lyfta fram de frågor som är viktiga för våra målgrupper. I arbetsgruppen finns representanter för DUV-föreningarna och Steg för Steg.

Påverkansarbetet kräver tätt samarbete med andra aktörer, både svensk- och finskspråkiga förbund. FDUV samarbetar särskilt aktivt med våra finska systerorganisationer, deltar i Handikappforums verksamhet och följer med social- och hälsovårdsorganisationernas arbete via SOSTE Finlands social och hälsa rf. FDUV samarbetar också aktivt med SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder, bland annat kring juridiska frågor och kampanjer inför politiska val.

Under treårsperioden utför förbundet två elektroniska enkäter där man samlar in information om servicetagarna och familjernas situation. År 2026 skickas motsvarande enkät per post.

Samarbete förbund–förening

Förbundet upprätthåller en kontinuerlig kontakt med medlemsföreningarna om stöd, verksamhet och påverkansarbete i regionen. Förbundet samarbetar med föreningarna kring stödet till familjerna. Genom regional familjeverksamhet riktad till också yngre barn kan nya medlemmar hitta föreningsverksamheten.

FDUV:s regionala frivilliga familjestödare är en viktig länk mellan familjearbete och förening. Förbundet sprider information om familjestödjarverksamheten och erfarenhetsexpertis till välfärdsområdena. Förbundet stöder och uppmuntrar föreningarna att upprätthålla kontakt med såväl kommunerna som välfärdsområdet till exempel i frågor om tjänster och bidrag.

Förbundet samarbetar med och stödjer DUV-föreningarna att erbjuda en mångsidig fritidsverksamhet lokalt. FDUV erbjuder utbildning för både fritids- och lägerledare. Förbundet stödjer de flesta föreningar med ett ekonomiskt bidrag. Bidragens storlek varierar enligt föreningens storlek, aktivitet och verksamhetens innehåll.

Under åren 2024 och 2025 arrangerar FDUV DUV-dagen i samband med vårmötet. År 2026 arrangeras förbundskongress. Föreningarna får vid behov stöd i att upprätthålla sina webbplatser och med andra administrativa uppdrag.

Lägerverksamhet

FDUV erbjuder lägerverksamhet till barn, unga och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Under sommarsäsongen ordnar vi både övernattningsläger och dagläger i olika regioner i Svenskfinland. Under vår- och höstterminerna ordnar vi veckoslutsläger och under skolornas lov erbjuder vi läger för barn och unga.

Målet är att deltagarna får ta del av minnesrika läger med gemenskap och uppskattad samvaro. Lägren ska också erbjuda underhållning, vila och avkoppling. Dessutom ska de

ge lägerdeltagarna ett välbehövligt miljöombyte samt möjlighet att knyta vänskapsband och ta del av nya upplevelser.

Lägren är viktig rekreation som ger en guldkant i vardagen. De fungerar också som avlastning för familjer vars barn med intellektuell funktionsnedsättning fortfarande bor i föräldrahemmet. Lägren fungerar också som ”pröva på”-verksamhet för barn som inte tidigare vågat delta i verksamhet utanför hemmet.

Utbildning och handledning av lägerledare fortgår under hela året genom digitala kurser som ordnas i samarbete med FDUV:s familjeverksamhet. Samarbetet med Svenska Folkskolans Vänner fortsätter, vilket möjliggör att studerande kan få studiepoäng för sitt uppdrag som lägerledare. Den kommande treårsperioden ordnar förbundet kortare läger för äldre personer med intellektuell funktionsnedsättning med åldersanpassade aktiviteter.

Inom förbundet pågår också STEA-projektet *Läger - en möjlighet för möten, inkludering och samspel* (2023-2024) vars syfte är att öka kunskapen om intellektuell funktionsnedsättning och minska fördomar mellan personer med och utan intellektuell funktionsnedsättning samt att stödja inkludering i samhället. Målet är att också andra aktörer inom tredje sektorn får kontakt med vår målgrupp så att de kan inkluderas i deras verksamhet i framtiden. Vi utreder möjligheterna att fortsätta med integrerad lägerverksamhet och fördjupa samarbetet med nuvarande och nya samarbetspartner. Vi vill också möjliggöra deltagande i läger oberoende av ekonomisk och social situation och beviljar fortsättningsvis bidrag för mindre bemedlade.

Stöd till familjen

FDUV arrangerar kurser och träffar för familjer med barn, unga och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Verksamhet ordnas också för undervisnings- och vårdpersonal och andra grupper som erbjuder service till eller kommer i kontakt med dessa familjer. Kurser, träffar och stödgrupper arrangeras delvis i samarbete med andra organisationer.

Inom ramen för familjeverksamheten erbjuds information, kamratstöd och anpassning till ett annorlunda föräldraskap samt stöd och delaktighet i serviceprocesser ur ett livscykelperspektiv. På kurser och träffar ordnar FDUV ofta parallellprogram för barn och syskon för att möjliggöra att familjerna kan delta. Även syskonen och familjens nätverk som mor- och farföräldrar behöver kunskap om vad det innebär att ha en intellektuell funktionsnedsättning.

För unga och vuxna personer med intellektuell funktionsnedsättning erbjuds stöd inför olika brytningsskeden så som flytt till eget hem, sysselsättning och pensionering.

Familjestödjarna involveras aktivt i verksamheten vid föreläsningar och familjekurser. FDUV stöder familjestödjarna att orka i sitt frivilliguppdrag. Hjälpmedel och stödpersoner får handledning och kunskap om vad en intellektuell funktionsnedsättning innebär och hur de kan stöda på ett bra sätt under familjekurser och övrig familjeverksamhet.

Lärum

Lärum arbetar för att sprida information och kunskap om nivåanpassade läromedel, lättläst material och hjälpmedel som kan fungera som stöd för personer med behov av

särskilt stöd i inläringen. Vi vill stärka kunskapen om kognitivt stöd hos utbildningspersonal, hos personal inom sociala området och hos anhöriga, vilka utgör nätverket kring personer med behov av stöd i inläringen.

Genom Lärums arbete vill vi skapa positiva attityder och lyfta fram möjligheter och alternativ i undervisningen, för att varje individ ska kunna tillägna sig den kunskap hen behöver. Lärum vill dessutom tillgodose det finlandssvenska behovet av nivåanpassade läromedel och material, dels genom att förmedla material från Sverige, dels genom att på lång sikt utveckla och förnya utbudet av specialpedagogiskt material och lättläst på svenska i Finland. Under de kommande åren kommer vi att samarbeta aktivt med andra läromedelsproducenter för att möta behovet på fältet.

Lärum erbjuder personlig handledning kring material och läromedel samt erbjuder stöd i frågor som berör skolgången. Handledningen erbjuds i första hand till utbildningspersonal och personal inom sociala området, men handledning erbjuds också till anhöriga. Vi upprätthåller två materialutställningar, en i Vasa och en i Helsingfors, där besökare får bekanta sig med läromedel och material. Det är viktigt att bekanta sig med läromedel och material på förhand då man söker material åt elever med särskilda behov.

För att stärka yrkespersonalens kompetens håller vi föreläsningar i samband med fortbildningsdagar och kurser som arrangeras av olika samarbetsparter och för studerandegrupper. Vi deltar också i olika evenemang inom utbildningsområdet för att sprida information och få kontakt med fältet.

Lärum arbetar också för att främja den digitala delaktigheten för personer som annars riskerar att hamna utanför den digitala utvecklingen. Genom att utveckla vår digitala materialbank kan vi erbjuda nivåanpassade digitala läromedel på ett tillgängligt sätt. Vi sprider lättläst IKT-material och material om trygg internetanvändning, för att personer med behov av stöd ska kunna ta del av digitala tjänster på ett tryggt sätt och i längden bli mera självständiga och delaktiga.

Under de kommande åren kommer vi att fortsätta utveckla vår verksamhet genom att vara lyhörda för fältets behov. Vi kommer också att satsa på samarbetet med andra organisationer och förlag för att få så stor synlighet som möjligt. Vi sprider information också via sociala medier och nyhetsbrev. Genom Lärum-förlaget Ab, som ägs av FDUV, och dess webbshop sprider vi material till våra målgrupper. Förlaget och webbshopen gör det lättare för andra att hitta och skaffa anpassat material på svenska i Finland.

LL-Center

LL-Center är ett expertcenter för lätt svenska i Finland. Vi producerar lättläst material och sprider information och kunskap om lätt språk och högläsning. I samarbete med Selkokeskus ger LL-Center ut den lättlästa nyhetstidningen Lätta bladet. Under den kommande treårsperioden kommer tidningen att utvecklas så att en större andel av innehållet skräddarsys för våra svenskspråkiga läsare, och vi kommer att bilda ett eget redaktionsråd för Lätta bladet. Tidningen kommer fortsättningsvis att ges ut både som papperstidning och på webben. Papperstidningen är viktig för våra målgrupper, då många av dem som behöver lättläst inte läser nyheter digitalt. LL-Center kommer även att fortsätta att i samarbete med Papunet producera nyheter med symbolstöd baserade på artiklar i Lätta Bladet.

LL-Center fortsätter att sprida information om behovet av lätt språk och att påverka myndigheter för att de ska öka sin information på lätt svenska. Digitaliseringen innebär

en stor risk för att svaga läsare blir utan viktig information. Om språket är för svårt, blir innehållet otillgängligt. Ett viktigt uppdrag för oss är därför att lyfta upp språkets roll för webbtillgängligheten.

För att sprida kunskanden om lätt språk erbjuder vi rådgivning och kurser i att skriva lättläst. Vi granskar svenska informationstexter för märkning med symbolen för lättläst. Vi erbjuder även bearbetningar och översättningar av texter till lätt svenska. Det finns ett stort behov av den tjänsten.

För att öka tillgången till lättläst information och litteratur också bland riktigt svaga läsare utbildar LL-Center läsombud och frivilliga högläsare i special- och äldreomsorgen. Vi erbjuder även stöd och inspiration till dem vi utbildat tidigare.

LL-Centers projekt *Ny finlandssvensk lättläst litteratur* som startade våren 2022 fortsätter till och med maj 2025. Projektet främjar utgivningen av lättläst skönlitteratur i Svenskfinland och sprider kunskanden om lättläst bland författare, redaktörer, förlag, kritiker och bibliotekarier. Även efter att projektet avslutats fortsätter LL-Center att främja lättläst litteratur på olika sätt.

LL-Center leder referensgruppen för lätt språk, som är ett finlandssvenskt forum för experter och representanter för våra målgrupper. Vi fortsätter vårt täta samarbete med Selkokeskus vid Kehitysvammaliitto och deltar i den nationella delegationen för lättläst (Selkokielen neuvottelukunta). LL-Center följer även med forskningen i lätt språk i Finland, Sverige och internationellt.

Information och kommunikation

FDUV:s kommunikation har flera syften. Dels vill vi hålla våra medlemmar uppdaterade om aktuellt inom funktionshinderområdet och marknadsföra vår verksamhet, dels vill vi kommunicera utåt om våra målgrupper. Vi vill påverka attityder och öka kunskapen hos allmänheten om personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga. Kommunikationen fungerar också som ett slags kamratstöd då vi sprider berättelser om våra målgrupper, om både glädjeämnen och utmaningar. Över lag lyfter vi fram såväl missförhållanden som goda exempel.

På webbplatsen fduv.fi berättar vi om personer med intellektuell funktionsnedsättning, om service och tjänster för målgruppen och deras anhöriga, om FDUV och aktuell verksamhet. Vi informerar även om utlåtanden och andra ställningstaganden. Webbplatsen har också separata lättlästa sidor.

Medlemstidningen Gemenskap och påverkan (GP) är en uppskattad och prioriterad informationskanal. GP utkommer fyra gånger per år och har separata lättlästa sidor. FDUV fortsätter att ge ut tidskriften i pappersversion eftersom många av våra medlemmar saknar tillgång till internet och för att vi bedömer att den når fler av medlemmarna så. Artiklar läggs också ut på förbundets webbplats och delas på sociala medier.

På sociala medier kan vi nå en bredare målgrupp än våra medlemmar och intressenter. Därför är sociala medier viktiga kanaler för påverkan och information. Samtidigt kan vi genom dessa erbjuda stöd och kunskap till anhöriga och andra som kommer i kontakt med personer med intellektuell funktionsnedsättning. Sociala medielandskapet förändras och därför kommer förbundet att se över sina prioriteringar; på vilka kanaler vi ska finnas och hur.

Förbundets kommunikation sker också via ett månatligt elektroniskt nyhetsbrev riktat till medlemmar, professionella och andra intresserade. Därtill skickas ett elektroniskt föreningsbrev till aktiva inom föreningarna ca fyra gånger per år. Vi utarbetar PR-material och tryckprodukter samt ordnar kampanjer enligt behov.

Internationellt arbete

FDUV deltar i Inclusion Nordics årliga samarbetsmöten och i mån av möjlighet i nordiska utbildningar. Vi följer med hur tjänsterna för personer med intellektuell funktionsnedsättning utvecklas i de nordiska länderna. FDUV deltar också i Inclusion Europes årliga möten och är medlem i Inclusion International.

FDUV fortsätter sitt samarbete med föreningen Samverkan inom funktionshinder kring utvecklingsprojekt i Zanzibar. Under treårsperioden avslutas utvecklingsprojektet i Kenya och förbundet inleder planeringen av ett nytt utvecklingsprojekt i ett annat land i Afrika.

Administration och förvaltning

Förvaltningens uppgift är att stödja förutsättningarna för att förverkliga FDUV:s verksamhet och främja förbundet i sin helhet, så att förbundets verksamhet sköts lagenligt, effektivt och demokratiskt. Dessutom ska förbundets beslutandeorgan ha tillräcklig inblick i förbundets verksamhet och ekonomi för att ta beslut.

Administrationen arbetar för att förbundets alla verksamheter har transparenta och tydliga processer, ändamålsenlig uppföljning och ändamålsenliga verktyg samt god arbetsmiljö och välmående personal. Under den kommande perioden utreder förbundet ekonomisystemets effektivitet och hur väl det svarar mot behoven. Vi utreder också möjligheten att utöka förbundets finansieringsbas genom serviceproduktion och bolagisering av en del av verksamheten.

Förbundet har ett diskretionärt ikraftvarande tillsvidareavtal med Ålandsbanken om att sköta förbundets placeringsportfölj. Förbundet äger också aktier i Asunto Oy Tursola på Tölögatan 27, som berättigar till en cirka 100 m² stor kontorslägenhet i andra våningen. Förbundet fortsätter med förberedelserna för ändring av användningsändamålet. Avsikten är att senare sälja aktierna i Asunto Oy Tursola.

Därtill äger förbundet 48,69 procent av aktierna i Kiinteistöosakeyhtiö Neurotalo, där förbundets kontor finns, och 13,13 procent av aktierna i Kiinteistö Oy Neurotalon Pysäköinti. Förbundet följer aktivt med Helsingfors stads utbyggnad av Dals sjukhusområde, eftersom aktierna som berättigar till kontorsutrymmena i Helsingfors finns på nämnda område.